

dnro 15/00/02/023/0230/2018

7.12.2018

VAASAN HALLINTO-OIKEUS VASA FÖRVALTNINGSDOMSTOL	
Saap. Anl.	07. 12. 2018
Liitteet	kpl / st.
Bilagor	sivuja / sidor

01537/18/5104

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE**Asia** Valitus ympäristölupa-asiassa**Valituksenalainen päätös**

Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan 7.11.2018 antama päätös § 6 koskien Okmetic Oy:n ympäristöluvan muutoshakemusta.

Diaarinumero VD/10549/11.01.01.00/2017**Valittaja**

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), kotipaikka Helsinki
Y-tunnus: 2274241-9

PL 100

00066 HSY

puh. 09-15 611

kirjaamo@hsy.fi

Yhteyshenkilö (ympäristölupa-asiat):

Paula Lindell

paula.lindell@hsy.fi

puh. 09 1561 3327

Asiamies:

VT Miikka Pekkarinen

miikka.pekkarinen@hsy.fi

puh. 09 1561 3004

Asianosaisen valitusoikeus

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (jäljempänä "HSY") toimii vesihuoltolain tarkoittamana vesihuoltolaitoksena Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien alueilla. Kyseisten kaupunkien alueelle on muodostunut vesihuoltolain mukainen HSY:n toiminta-alue, jonka sisällä valituksen kohteena oleva toiminta sijaitsee. Lisäksi HSY tuottaa jätevedenpuhdistuspalveluita sopimusperusteisesti ympäröiville kunnille ja kuntien muodostamalle kuntayhtymälle.

HSY on saanut 14.11.2018 tiedokseen Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan tekemän ympäristölupapäätöksen koskien Okmetic Oy:n Vantaan Piitie

2:ssa sijaitsevan kiinteistön alueella tapahtuvaa toiminnan laajennusta ja ympäristöluvan muutosta. Muutoksenhakuohje päätökseen on toimitettu HSY:lle 16.11.2018.

HSY toteaa, että 7.11.2018 päivätyn luparatkaisun määräykset vaikuttavat välittömästi HSY:n etuun ja mahdollisuuksiin toteuttaa Viikinmäen jätevedenpuhdistamon toiminta-alueella jätevedenpuhdistusta ympäristöluvan määräysten mukaisesti.

VAATIMUKSET

HSY pyytää kunnioittavasti, että Vaasan hallinto-oikeus kumoaa Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan päätöksen ja palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

PEURSTELUT

HSY katsoo, että päätöksessä ei ole huomioitu riittävästi HSY:n asemaa, sen lausunnossaan esille tuomia asioita ja päätös loukkaa asianosaisen oikeutta. Lisäksi päätös mahdollistaa menettelyn, jossa Okmetic Oy asetetaan eriarvoiseen asemaan muihin HSY:n vesihuollon asiakkaisiin nähden.

Asian tausta

Okmetic Oy harjoittaa luvanvaraista kemikaalien käsittelyä ja varastointia Vantaalla osoitteessa Piitie 2. Kiinteistön omistaa Vantaan kaupunki.

Okmetic Oy:n esikäsittellyt jätevedet johdetaan ympäristölupa-aineiston mukaan HSY:n viemärin kautta Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän (KUVES) jätevesiviemäriin ja edelleen HSY:n Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

HSY:llä ei ole vesihuollon liittymis- ja käyttö sopimusta Okmetic Oy:n kanssa. Sen sijaan HSY:llä on liittymissopimus ja talousveden toimitussopimus Vantaan kaupungin omistaman Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy:n (VKV) kanssa. VKV myy veden edelleen Okmetic Oy:lle. Okmetic Oy:n jätevesien johtamisesta VKV:llä on sopimus suoraan KUVES:in kanssa.

Edellä mainittu sopimusjärjestely on kokonaisuutena hyvin poikkeuksellinen ja laadittu ennen HSY:n toiminnan alkamista, eikä sitä ole neuvotteluteitse pystytty muuttamaan. Järjestely mahdollistaa käytännössä yhdelle yritykselle poikkeuksellisen edulliset vesihuoltopalvelut ja sen, ettei HSY voi kohdistaa jätevesiä koskevia velvoitteita suoraan Okmetic Oy:hyn. Okmetic Oy:tä tulisi kohdella samalla tavoin kuin muitakin alueen yrityksiä ja se tulisi velvoittaa tekemään toimintansa osalta teollisuusjätevesisopimus HSY:n kanssa.

HSY:n ympäristöluvan mukaiset velvoitteet

HSY omistaa ja operoi kahta Suomen suurinta jätevedenpuhdistamoa, jotka sijaitsevat Helsingin Viikinmäessä ja Espoon Suomenojalla. Okmetic Oy:n jätevedet tulevat Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Viikinmäen jätevedenpuhdistamon ympäristölupa (240/2015/2) määrää kohdassa 9, että luvanhaltijan on osaltaan huolehdittava siitä, että viemäriverkostoon ja puhdistamolle johdettavien tai muulla tavoin toimitettavien talousjätevedestä olennaisesti poikkeavien jätevesien ja nestemäisten jätteiden haitallisuutta vähennetään riittävästi asianmukaisten esikäsittely-, tasaus- tai muiden toimenpiteiden avulla ja asianomaisia sopimuksia ja määräyksiä noudattaen. Sellaiset laitokset, joista saattaa joutua jätevesiin öljyä, rasvaa tai muita puh-

distamon tai viemäriverkoston toiminnalle haitallisia aineita, on varustettava riittäväillä varolaitteilla tällaisten aineiden viemäriverkostoon pääsyn estämiseksi. Lisäksi määrätään, että luvanhaltijan on oltava riittävästi selvillä talousjätevedestä poikkeavien jätevesien sekä nestemäisten jätteiden laadusta, määrästä ja esikäsittelytoimenpiteistä.

Luvanhaltijan ja puhdistamolle talousjätevedestä poikkeavia jätevesiä johtavien laitosten välisissä sopimuksissa on otettava huomioon, että poikkeavien jätevesien johtamisesta viemäriin on oltava vesihuoltolain 21 §:ssä tarkoitettu liittymissopimus ja että luvanhaltija saa käyttöönsä jäteveden käsittelyä ja johtamista sekä niiden tarkkailua koskevat tiedot.

Talousjätevedestä poikkeavien jätevesien ja nestemäisten jäte-erien vastaanottoa koskevissa sopimuksissa on esitettävä rajat jätevesien ja nestemäisten jätteiden laadulle ja määrälle sekä niiden tarkkailu. Lisäksi ympäristölupamääräyskohta 16 määrää, että vesihuoltolaitoksella on oltava ajantasainen suunnitelma, joka koskee toimintaa hakijan hallussa olevassa viemäriverkossa ja puhdistamolla, sekä pidettävä yllä toimintavalmiutta erityistilanteiden varalta.

HSY on toteuttanut vesihuoltolain mukaisen toiminta-alueen määrityksen kautta tulevia velvoitteitaan lausuessaan Okmetic Oy:n ympäristölupahakemusprosessin aikana ja edellyttäessään jäteveden liittymissopimuksen laatimista. Tämän lisäksi HSY on toteuttanut Viikimäen jätevedenpuhdistamon ympäristölupamääräysten mukaista huolehtimis- ja sopimisvelvoitettaan suhteessa toiminta-alueensa sisällä sijaitsevaan talousjätevedestä poikkeavaa jätevettä tuottavaan toimijaan.

Ympäristölautakunnan päätös ympäristöluvan muuttamisesta

Valituksen kohteena olevan päätöksen lupamääräyksissä määrätään Okmetic Oy:n jätevesiin liittyen kohdissa 2 ja 3 seuraavaa:

"2. Prosessijätevedet on kerättävä ja käsiteltävä ennen jätevesiviemäriin johtamista siten, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa viemäriverkostolle, jätevedenpuhdistamon toiminnalle tai sen purkuvesistölle. Jätevesien pääsy viemäriin on tarvittaessa pystyttävä estämään kokonaan tai esimerkiksi sulkuventtiilillä. Sulkuventtiiliin toiminta ja kunto on tarkastettava säännöllisin väliajoin. Tarkastuksista on pidettävä kirjaa.

3. Vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettavan jäteveden pitoisuudet ja kuorma saavat olla enintään:

	Pitoisuus, mg/l	Kuorma, kg/d
Kiintoaine	170	270
Fluoridi (F)	10	24
Arseeni (As)	0,1	-
Kokonaiskromi (Cr)	0,5	-
Cr ⁶⁺	0,1	-

Yllämainitut raja-arvot ovat voimassa, ellei Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä HSY toisin määrää.

Vesihuoltolaitoksen viemäriin johtamisessa on muutoinkin noudatettava Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n ja Keski-uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän antamia ohjeita ja määräyksiä. Prosessijäteveden laimentaminen ennen jätevesiviemäriin johtamista on kielletty.

HSY on lausunut lupahakemukseen liittyen 29.1.2018 seuraavaa:

„Okmetic Oy sijaitsee kuitenkin HSY:n toiminta-alueella ja sen vuoksi kaikki jätevesiä koskevat sopimukset on tehtävä suoraan HSY:n kanssa. Okmetic Oy:n jäteveden laatu poikkeaa määrältään ja laadultaan selvästi asumajätevesistä, joten myös erillinen teollisuusjätevesisopimus tarvitaan. HSY katsoo, että Okmetic Oy:n kanssa on tarpeen käynnistää sopimusneuvottelut v. 2018 aikana. Viemäriverkoston kapasiteetti tulee tarkistaa laajennussuunnittelun yhteydessä.”

HSY katsoo, että koska Okmetic Oy:n kiinteistö ja toiminta sijaitsee HSY:n toiminta-alueella ja sen toiminnasta aiheutuvat jätevedet eroavat asumajätevesistä niin laadultaan kuin määrältään, tulee toiminnanharjoittajan tehdä HSY:n kanssa vesihuoltolain mukainen jäteveden liittymissopimus ja poikkeavien jätevesien hallinnoimiseksi vielä erillinen teollisuusjätevesisopimus. HSY ei voi vesihuoltolaitoksena käyttää ympäristöluvassa lupaviranomaisen sille esittämiä valtuuksia esittää määräyksiä toimijaa kohtaan, vaan vesihuoltolaitoksen ja liittymän välille solmitaan sopimus. HSY katsoo, että se ei voi toteuttaa Viikmäen ympäristöluvan määräyksiä tilanteessa, jossa HSY ei ole suorassa sopimussuhteessa toiminta-alueensa sisällä sijaitsevaan toimijaan nähden.

Yhdyskuntajätevesidirektiivin (91/271/ETY) liitteessä 1 säädetään jäteveden puhdistamolle johdettavista teollisuusjätevesistä seuraavaa:

„Keräysjärjestelmiin ja yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoihin johdettavat teollisuusjätevedet on esikäsitteltävä asianmukaisella tavalla:

- keräysjärjestelmien ja puhdistamojen työntekijöiden terveyden suojelemiseksi;*
- keräysjärjestelmien, puhdistamoiden ja niihin liittyvien laitteiden vaurioitumisen estämiseksi;*
- jäteveden ja lietteen käsittelyprosessien toiminnan vaikeutumisen estämiseksi;*
- puhdistamon päästöistä ympäristöön kohdistuvien haittojen estämiseksi tai muiden yhteisön direktiivien purkuvesistöä koskevien vaatimusten täyttämiseksi;*
- lietteen turvallisen, ympäristön kannalta hyväksyttävän sijoituksen varmistamiseksi.”*

HSY käyttää yllä mainittuja direktiivissä mainittuja reunaehtoja arvioidessaan viemäröintialueensa teollisuusjätevesiliittyjien kanssa tehtävien teollisuusjätevesisopimuksien tarvetta ja teollisuusjätevesisopimuksessa sovitaan ehdot, joilla yllä mainitut kohdat täyttyvät. Käytäntö on yhtenevä koko HSY:n viemäröintialueella. Mikäli HSY katsoo, että toimijan teollisuusjätevesien luonne on sellainen, että teollisuusjätevesisopimus on tarpeellinen, mutta sopimusta ei toimijan kanssa ole, vaikeuttaa se HSY:n mahdollisuuksia valvoa ja seurata viemäröintialueellaan olevan toiminnon vaikutuksia yllä kuvattuihin direktiivin määräämiin asioihin.

Suoran teollisuusjätevesisopimuksen puuttuminen voi vaikeuttaa myös kommunikaatiota ja oleellisen tiedon vaihtoa teollisuustoimijan sekä vesihuoltolaitoksen välillä. Riittävän tiedonvaihdon ja seurannan puuttumisella voi olla merkittäviä vaikutuksia puhdistamon sekä viemäriverkoston toiminnan kannalta, ja se voi vahingoittaa jätevedenpuhdistamon kykyä käsitellä muita puhdistamolle

tulevia jätevesiä. Tästä oli valitettava esimerkki kesällä 2018, kun teollisuusperäinen kemikaalipäästö vaurioitti Viikinmäen nitrifioivaa bakteerikantaa ja 1,1 miljoonaa asukasta vastaavan jätevesikuormituksen typenpoisto romahti alle vuorokaudessa minimiin ja sen uudelleen kasvattaminen kesti yli kolme viikkoa.

Lopuksi

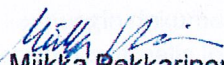
HSY toteaa, että sen oman toiminnan varmistamisen kannalta on tärkeää, että HSY:n toiminta-alueella olevilla teollisuustoimijoilla on sekä jäteveden liittymis-sopimus että teollisuusjätevesisopimus HSY:n kanssa, mikäli jätevedet johdetaan HSY:n viemäriin ja niiden laatu ja/tai määrä niin edellyttää.

HSY:n tulee kuntayhtymänä ja vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksena kohdella asiakkaitaan tasapuolisesti niin hinnoittelu- kuin toimitusehtojenkin osalta. Myös Vantaan kaupungin on kohdeltava kunnan jäseniään yhdenvertaisesti. Tämä ei toteudu nykyisellä järjestelyillä Okmetic Oy:n osalta.

HSY katsoo, että Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan tulisi velvoittaa Okmetic Oy tekemään sekä jäteveden liittymis- että teollisuusjätevesisopimus HSY:n kanssa, jolloin HSY voi kohdistaa sopimusvelvoitteet suoraan Okmetic Oy:lle. Kaupungin ympäristöviranomaisella voidaan katsoa olevan tähän toimivalta, toisin kuin HSY:llä (vrt. KHO 2017:168).

Helsingissä 7.12.2018

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Miikka Pekkarinen
varatuomari, vt. johtava lakimies

LIITTEET

- ympäristölautakunnan päätös ja muutoksenhakuohje
- valtakirja

TIEDOKSI

HSY:n kirjaamo